

доповненнями).

4. Лютий І. О. Податкова система: навч. посібник / І. О. Лютий, Л. М. Демиденко, М. В. Романюк та ін.; за ред. І. О. Лютого. К.: Центр учбової літ-ри, 2009. 456 с.

5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua>.

Олійник Дмитро Володимирович
Студент I курсу магістратури
Західноукраїнського національного університету

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТУ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Важливим чинником розвитку економіки держав і регіонів світу є продумана державна соціально-економічна політика, спрямована щодо своїх громадян на забезпечення соціально-економічних прав і гарантій кожному, незалежно від місця проживання. Першочерговим завданням держави є соціальна підтримка домогосподарств, захист його від бідності. Розвинені держави накопичили значний багаторічний досвід реалізації такої соціальної підтримки, а також впровадження дієвих механізмів щодо зростання фінансових ресурсів домогосподарств і спрямування їх заощаджень на розвиток економіки. Враховуючи складний фінансовий стан домогосподарств України, низький рівень їх заощаджень і незадовільні показники внутрішніх інвестицій із боку домогосподарств на рівні держави, актуальним є дослідження досвіду розвинених держав світу щодо державної підтримки домогосподарств та їх залучення до економічного зростання.

У деяких країнах (США, Швеція, Швейцарія) домогосподарством вважається особа або група осіб, що займають окреме житлове приміщення. Втім, більшість провідних зарубіжних та вітчизняних економістів і соціологів, які займаються дослідженням особливостей ведення домашніх господарств,

дотримуються точки зору про їх провідну роль у відтворенні людського чинника виробництва: сукупність відносин, що виникають із приводу витрат на формування потенціалу та трудової активності людини в рамках сім'ї, утворюючи первинну ланку процесу відтворення робочої сили [1].

Однією з важливих проблем, що постали перед державою в умовах трансформаційних перетворень, є необхідність перегляду та зміни підходів щодо взаємодії держави і громадян. Саме відносини людини і суспільства визначають ступінь розвитку держави, рівень її демократизації та добробуту, оскільки розвиток людини як економічного суб'єкта зумовлюється еволюцією всієї економічної та фінансової теорії, а розвиток цивілізації є розвитком людини та її потреб. Домогосподарство - унікальне соціально-економічне утворення, основа життєдіяльності будь-якого суспільства. У ньому концентруються всі аспекти людського життя: біологічні, соціальні, економічні; а основою завжди була, є та залишається сім'я - засноване на шлюбі і кровному зв'язку об'єднання людей, пов'язаних спільністю побуту і взаємною відповідальністю.

Нині у країнах Європейського Союзу утворилося чотири моделі соціальної політики: скандинавська (соціал-демократична), англосаксонська (неоліберальна), континентальна (корпоративна) і південно-європейська (заснована на традиціях із великим значенням сім'ї).

Скандинавська модель поширена у Швеції, Фінляндії, Данії та Норвегії. Характерною рисою цієї моделі є надання державою широкого кола гарантій, пільг та соціальної підтримки всім громадянам у межах державного соціального забезпечення з високим рівнем дотацій сімейних бюджетів. Ця система фінансується шляхом високих податкових ставок на підприємницький дохід і прибутковий податок (вилучається до 65% доходів високоприбуткових груп населення). Це дає державі акумулювати великі обсяги ресурсів і перерозподіляти значні обсяги доходів. У Швеції соціальні витрати становлять майже 50% державних витрат. Соціальна політика націлена на недопущення бідності й забезпечення всім зайнятим громадянам пристойного рівня життя.

Англосаксонська модель, прийнята у Великій Британії та Ірландії,

заснована на принципі надання гарантованого мінімального доходу, що забезпечує задоволення базових потреб. Фінансування соціальної системи розподілене між державою, роботодавцями та працівником (особисте соціальне страхування). Із державного бюджету фінансується соціальна підтримка сімей.

Континентальна модель, головні принципи якої заклад ще Отто фон Бісмарк, поширена в Німеччині, Австрії, Франції, країнах Бенілюксу. Центральне місце в ній посідає обов'язкове соціальне страхування, тісно прив'язане до зайнятості та сімейного стану. Фінансування відбувається, насамперед, у формі внесків працівників і роботодавців у страхові фонди, тобто держава не бере на себе основний тягар соціальної відповідальності.

Південно-європейська модель поширена в Іспанії, Португалії, Італії та Греції. Традиційно для неї був характерний низький рівень соціального забезпечення, а соціальний захист переважно належав до сфери турботи родичів, сім'ї та церкви за обмеженої участі держави. Ця модель стала вдосконалюватись лише протягом останніх десятиріч [2, с. 214-215].

На початку фінансової та економічної кризи Європейський Союз запропонував стратегію активного включення, побудовану на трьох принципах: підтримки доходів (право індивідів на адекватну ресурсну та соціальну підтримку в межах послідовних зусиль боротьби з соціальним виключенням), інклюзивних ринків праці (допомога для тих, хто може працювати, у вході, поверненні та перебуванні у стані зайнятості), доступу до якісних послуг (соціальна підтримка тих, хто її потребує, для сприяння соціальному включенню) [2, с. 176].

Відтак, соціальна політика розвинених держав виконує регулюючу і стимулюючу роль у забезпеченні розвитку економіки й створенні умов для ефективного функціонування системи соціального захисту і є способом посилити економічну активність домашніх господарств.

Отже, державна політика підтримки домогосподарств у розвинених державах світу спрямована на їх захист і запобігання зниженню рівня життя громадян, формування механізмів стимулювання інвестиційного попиту. Втім,

соціальна політика різних держав щодо домогосподарств має свої особливості. Це відображено в аналізі впровадження чотирьох моделей такої політики держав Європейського Союзу: скандинавської (соціал-демократичної), англосаксонської (неоліберальної), континентальної (корпоративної) і південно-європейської (заснованої на традиціях із великим значенням сім'ї), які спрямовані на підтримку фінансового стану домогосподарств. Їх заощадження відіграють надзвичайно важливу роль в економічних процесах, адже через дію широкого спектру інструментів інвестування вони слугують основним джерелом інвестицій, які визначають розвиток економік світу.

Список використаних джерел:

1. Лыткина О. Трансформация семьи и домашнего хозяйства. Опыт социо-этнологического описания. Социологические исследования. 2008. №5 С. 119-125.
2. Прокопенко Л. Вступ до європейської інтеграції: [навч. посіб.] / Л. Прокопенко ; за заг. ред. М. Бойцуна, О. Рудіка, Я. Мудрого. К. : Міленіум, 2009. 334 с.

Онуфрійчук Любов Сергіївна

Начальник відділу паспортизації управління з питань ідентифікації та паспортизації ГУ ДМС у Львівській області

ОСОБЛИВОСТІ ПАСПОРТИЗАЦІЇ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Після проголошення незалежності України гостро постало питання щодо визначення зразка офіційного документу, за допомогою якого б ідентифікувалось громадянство суверенної України. Так, 26 червня 1992 року Верховна Рада України прийнято постанову № 2503-ХІІ «Про затвердження положень про паспорт громадянина України та свідоцтво про народження» (далі постанова ВРУ), в якій затверджено порядок документування паспортами